

5.
OSTALE AKTIVNOSTI
CENTRALNE BANKE U 2002.

5.1. EURO konverzija

U 2002. uspješno je sprovedena euro konverzija koja se odvijala bez zastoja i problema. Euro konverzija bila je najveća logistička operacija gotovim novcem ikada realizovana u Crnoj Gori. Postojalo je niz otežavajućih okolnosti koje su proistekle iz neriješenog političkog statusa Crne Gore, a koje su se ogledale u obavaljanju konverzije preko komercijalnih banaka u inostranstvu i obaveze da se prvensteno DEM polože prije uzimanja eura, a i u pokušajima ometanja procesa na političkoj osnovi, preko tzv. saveznih institucija.

Konverzija je za građane Crne Gore vršena bez naknade. Dvovalutni period trajao je tri mjeseca. Od 1. januara 2002. svi računi pravnih lica automatski su konvertovani u EUR i bezgotovinske transakcije vršene u EUR. Takođe, sve gotovinske isplate sa računa su vršene u EUR, a gotovinske uplate u EUR i DEM. Gotovinske isplate su se pokazale kao značajan vid konverzije.

Za fizička lica, rezidente i nerezidnete konverzija je organizovana na šalterima za platni promet CBCG i u poslovnim banakama. Bilo je moguće na oko 50 mjesta u Crnoj Gori izvršiti konverziju. Zamjena za nerezidente i zamjena drugih valuta je bila moguća samo u poslovnim banakama. Svaka transakcija je dokumentaciono propraćena popunjavanjem formulara. Formulari se čuvaju u arhivi platnog prometa CBCG 5 godina.

Tokom 2002. godine obavljeno je 17 transakcija iznošenja i dopremanja novca.

Posebna pažnja je posvećena "obradi novca", tj. provjeri ispravnosti novčanica i pakovanju. Ukupna količina DEM koja je poslata u Njemačku bila je u potpunosti ispravna, jer nije nađen ni jedan falsifikat u novcu predatom Bundes banci.

Proces konverzije je pratila edukativna javna kampanja u cilju upoznavanja javnosti sa novom valutom i pružanje svih neophodnih informacija. Uz operativni dio organizacije procesa javna kampanja je pomogla, da se proces konverzije odvija nesmetano, jer su građani bili dovoljno informisani.

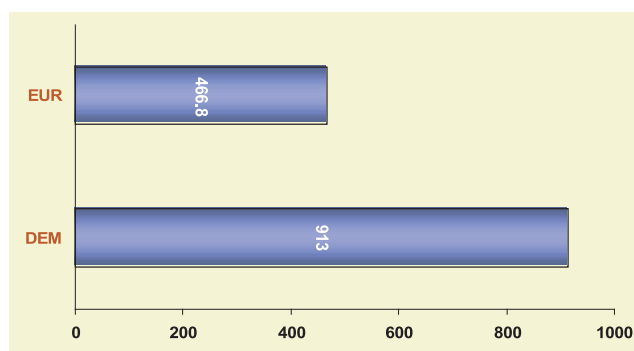
Tokom dvovalutnog perioda (01.01 – 31.03.2002.) u Crnoj Gori je konvertovano oko 913 miliona DEM u 466,8 miliona eura. Pored tog iznosa konvertovano je još oko 30 miliona eura koji su bile rezerve u trezorima.

Tabela 31.
Rezultati konverzije
tokom dvovalutnog
perioda

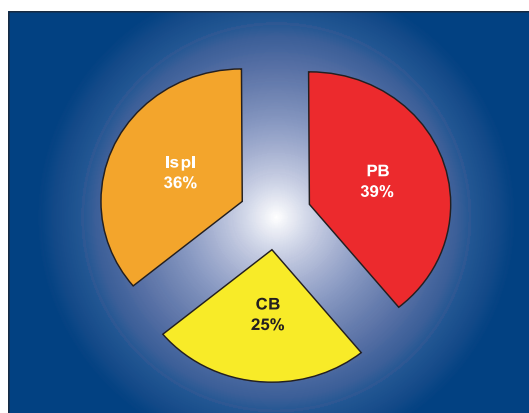
Konverzija do 31.03.2002.	DEM milioni	EUR milioni
Poslovne banke	357.3	182.7
Centralna banka	225.7	115.4
Konverzija putem isplata	329.9	168.7
Ukupno	913.0	466.8

Gradjani su direktno konvertovali (preko šaltera Centralne banke i poslovnih banaka) oko 583 miliona DEM u 298,1 milion eura.

Graf.17.
Ukupna konverzija

Graf. 18.
Konverzija po mjestima

U Centralnoj banci 25% je konvertovano ukupnog iznosa a u poslovnim banakama 39%. Putem gotovinskih isplata konvertovano je 36% ukupnog iznosa.

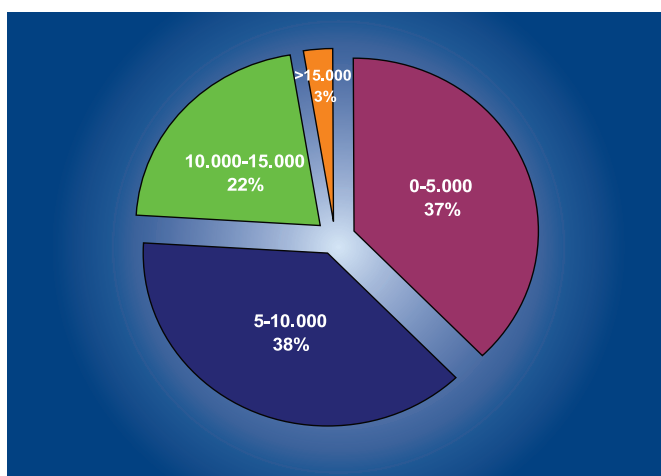
Od ukupnog konvertovanog iznosa bilo je 99,87 % DEM, dok su ostale evropske valute predstavljale svega 0.13% iznosa (nešto manje od 800 000 eura).

Valuta	procenat
ITL	71.36%
ATS	12.82%
BEF	0.70%
FIM	0.05%
FRF	11.34%
GRD	0.46%
IEP	0.03%
NLG	2.87%
ESP	0.37%

Tabela 32.
Konverzija drugih evropskih valuta

DEM i druge valute konvertovalo je 118.835 gradjana. U Centralnoj banci je 60.426 gradjana konvertovalo novac, dok je 58.409 gradjana konvertovalo novac u poslovnim banakama.

Gradani su najčešće konvertovali do 15.000 DEM. Iznose preko 15.000 DEM konvertovalo je svega 3% gradjana.

Graf. 19.
Najčešće konvertovani iznosi

Centralna banka Crne Gore i u narednih deset godina obavljaće konverziju DEM u EUR.

5.2.

Međunarodna saradnja

Slično kao i u 2001. godini, međunarodne aktivnosti u Centralnoj banci Crne Gore odvijale su se u uslovima neriješenih odnosa sa Srbijom. Međunarodna komunikacija bila je otežana, uprkos tome što je bilo evidentno da potpisivanjem Beogradskog sporazuma države članice imaju svoje Centralne banke i da ne postoji zajednička monetarna i bankarska vlast na nivou državne zajednice Srbije i Crne Gore. To je bilo ograničenje da se međunarodna pozicija Centralne banke Crne Gore izvede do kraja u skladu sa zakonom i uobičajnom međunarodnom praksom. I u takvim okolnostima Centralna banka Crne Gore bitno je unaprijedila međunarodnu saradnju i ispunila sve obaveze iz domena svoje nadležnosti koje je Crna Gora preuzela prema stranim donatorima. Pored toga vršene su neophodne pripreme da se nakon konstituisanja državne zajednice unaprijedi međunarodna saradnja Centralne banke Crne Gore u uslovima novih odnosa u državnoj zajednici.

Vežano za stand by aranžman sa MMF-om, okončan u maju i produženi trogodišnji aranžman potpisan nakon toga, u potpunosti su ispoštovani dogovori sa ovom međunarodnom finansijskom organizacijom. Ovo se odnosi, prije svega, na: (a) donošenje konačnih odluka o rješavanju statusa Montenegro banke, Jugobanke, Banke za razvoj; (b) primjenu bazelskih standarda u superviziji banaka, Cameles rejting, primjenu IAS u Centralnoj banci Crne Gore i bankama; (c) promjenu zakonske regulative radi omogućavanja da Centralna banka Crne Gore kontroliše off-shore banke, određene aktivnosti s tim u vezi, kao i priprema i donošenje zakona o pranju novca. Pored toga Fond je redovno obavještavan o makroekonomskim kretanjima, monetarnim računima, promjenama u platnom bilansu RCG, u skladu sa standardima međunarodne finansijske statistike, kao i o toku bankarskih reformi i ukupnim strukturnim reformama radi realizacije stand by aranžmana.

Sa Svjetskom bankom ostvarena je neophodna saradnja u domenu nadležnosti Centralne banke Crne Gore, vežano za zajam za strukturno prilagođavanje (SAC) i definisanje uslova i mehanizama i odabira namjene novih zajmova.

U saradnji sa EU Centralna banka Crne Gore je aktivno učestvovala u pripremnim aktivnostima vezanim za otpočinjanje pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i asocijaciji SCG. U postupku realizacije makroekonomske pomoći EU Crnoj Gori CBCG uredno je izvršavala preuzete obaveze oko izvještavanja o napretku reformi u bankarskom sektoru i makroekonomskim kretanjima.

CBCG je ostvarila neophodnu komunikaciju sa SWIFT-om i na vrijeme izvršila neophodne obuke i pripreme, kako bi se banke, sa njenom dozvolom, uključile u ovu mrežu međunarodnih plaćanja.

Ostvarena je neophodna komunikacija sa Centralnim bankama u okruženju radi unapređenja saradnje kroz sporazume o saradnji i razmjeni informacija u oblasti bankarske supervizije.

5.3. Razvoj kadrova

U 2002. godini usavršavanje zaposlenih u Centralnoj Banci Crne Gore, pored pohađanja kurseva stranih jezika realizovano je kroz obuke i prisustvo seminarima, kursovima i studijskim boravcima, u zemlji i inostranstvu.

Cilj Centralne Banke Crne Gore je da unaprijedi znanja i stručnost zaposlenih, da podigne nivo sposobnosti i uskladi ga sa prepoznatim potrebama.

Od institucija sa kojima je ostvarena saradnja izdvajamo Banku Engleske, Centar za unapređenje finansija (CEF) u Ljubljani, JVI-MMF Institut u Beču, Evropsku Centralnu Banku. U svrhu sticanja komparativnih iskustava realizovane su radne posjete: Banci Slovenije, Hrvatskoj Narodnoj Banci i Narodnoj Banci Republike Makedonije.

Najznačajnije oblasti i teme u okviru kojih su realizovana unapređenja znanja su on-site i off-site kontrola, upravljanje rizicima u poslovanju banaka, oblast bankarskog računovodstva i revizije, interna kontrola, pranje novca, makro-ekonomska statistika, struktura finansijskih tržišta, javni dug, risk management, otkrivanje falsifikata i sprečavanje ubacivanja lažnog novca, finansijska kontrola, privlačenje stranih investitora, strategija komunikacije.

Zaposleni u Centralnoj banci Crne Gore pohađali su 34 seminara od kojih je 11 u inostranstvu.

Efekat usvojenih znanja rezultirao je unapređenjem rada i stručnosti zaposlenih u Centralnoj Banci Crne Gore, naročito u oblasti kontrole banaka gdje je neophodno i dalje raditi na dostizanju višeg nivoa sposobnosti analize rizika u bankarskom poslovanju i inteziviranju saradnje sa regulatornim organima drugih zemalja.

Centralna Banka Crne Gore nastaviće sa ulaganjem u ljudske resurse- potencijal ove institucije i u budućnosti realizovati brojne edukativne planove za oblasti u kojima se prepoznaju potrebe za daljim usavršavanjem.

5.4.

Odnosi Centralne banke s javnošću

Aktivnosti Centralne banke u domenu odnosa sa javnošću bile su usmjerene ka informisanju javnosti i stvaranju javne podrške ostalim aktivnostima koje je Centralna banka sprovodila u 2002. godini, kao i na stvaranje i unapređivanje imidža Centralne banke.

Aktivan odnos sa javnošću je realizovan posebno povodom: konverzije DEM u EUR, reforme bankarskog sistema, licenciranja banaka, likvidacije i uvođenja stečaja u banke, reforme platnog prometa, makroekonomskih kretanja i projekcija, saradnje sa Međunarodnim finansijskim institucijama, harmonizacije ekonomskih sistema u državnoj zajednici.

Tokom 2002. godine Centralna banka je aktivirala svoju internet stranicu u cilju efikasnije komunikacije i veće dostupnosti za javnost informacija o radu Centralne banke (www.cb-cg.org). Internet stranica sadrži sve informacije potrebne za razumijevanje funkcija Centralne banke na domaćem i engleskom jeziku.

Kontakt sa javnošću je ostvarivan putem:

- nastupa u domaćim i inostranim medijima;
- davanja izjava, komentara na zahtjev novinara;
- davanja saopštenja za javnost;
- organizovanja konferencija za štampu;
- organizovanja javne kampanje;
- učestvovanjem na okruglim stolovima, konferencijama, stručnim tribinama i
- izradom mjesečnih, tromjesečnih i godišnjih izvještaja.

Intenzivna javna kampanja povodom euro konverzije realizovana je i u prvom kvartalu 2002. godine.

Javnost je redovno informisana o radu Savjeta Centralna banke i njegovim odlukama od značaja za monetarni sistem.

Ostavreni rezultati su prezentirani više puta na stručnim i drugim skupovima.

Odnosi sa javnošću su bili usmjereni ka sledećim ciljnim grupama: opštoj javnosti (građanima), bankarskim i finasijskim insittucijama u zemlji, međunarodnim finansijskim institucijama, potencijalnim investitorima i stručnoj javnosti.

Centralna banka je formirala imidž transparentne i institucije od povjerenja, spremne na saradnju.